Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Migratiebeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Onze referentie
8073893

Uw referentie
182446

Bijlage(n)
0

Datum 3 November 2026
Betreft Antwoorden vragen over het Rapport 'Incidenten en misdrijven onder bewoners van COA- en gemeentelijke opvanglocaties 2019-2025'

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van de brief van uw commissie van 29 september jl. over het WODC-rapport 'Incidenten en misdrijven onder bewoners van COA- en gemeentelijke opvanglocaties 2019–2025' en de daarin gestelde vragen van de fracties van de PVV en SGP (mede namens aangesloten fracties). Met deze brief reageer ik op die vragen.

Beantwoording vragen van de fractie van de PVV

1. Kan de regering reflecteren op de bevindingen uit dit WODC-rapport en aangeven in hoeverre het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) en de voogdijorganisatie Nidos hier consequenties uit trekken en zo ja op welke wijze?
De regering heeft kennisgenomen van het WODC-rapport en bij beleidsreactie van 2 juli jl.[1] uiteengezet welke stappen worden gezet in de versterking van een domeinoverstijgende, ketenbrede aanpak met duidelijke normstelling en gerichte begeleiding. Onderdeel van die gerichte begeleiding is de intensieve begeleiding op locatie door COA, bedoeld om (potentieel) overlastgevende bewoners intensief te begeleiden en te activeren, waardoor zij beter in beeld zijn, grenzen scherper worden gesteld en de rust toeneemt.
De bevindingen uit de Incidenten- en misdrijvenmonitor van het WODC onderstrepen dat een deel van de groep alleenstaande minderjarige vreemdelingen bijzondere aandacht behoeft. De groep is oververtegenwoordigd in zowel de incidentencijfers als het aantal verdachtenregistraties van misdrijven. Dit raakt ook de problematiek in een aantal grote steden, waaronder vechtpartijen en criminaliteit, waar soms ook alleenstaande minderjarige vreemdelingen bij betrokken zijn.
Eerder onderzoek van het WODC[2] naar een specifieke groep Noord-Afrikaanse amv laat zien dat een deel van deze jongeren vaak een nomadisch leven leiden, met multiproblematiek kampen en/of een slechte startpositie in hun land van herkomst hadden. Vaak komen ze uit sociaaleconomisch kwetsbare gezinnen. Via sociale netwerken, vooral via sociale media, worden er valse verwachtingen van de mogelijkheden in Europa gecreëerd. De jongeren denken dat ze daar hun aspiraties voor een Europees leven en de wens om hun ouders financieel te helpen, kunnen verwezenlijken.

[1] Kamerstuk 19637, nr. 3614.
[2] https://repository.wodc.nl/server/api/core/bitstreams/4d9af762-3b29-4ee8-86cf-e55b4dc6ad6a/content

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Migratiebeleid

Datum
30 oktober 2026

Onze referentie
8073893

Deze factoren nopen tot een domeinoverstijgende aanpak van overlast met interventies op de domeinen van strafrecht, vreemdelingenrecht en zorg. Uitgangspunt is dat bij overlast normerend wordt opgetreden, en dat na een (onherroepelijke) strafrechtelijke veroordeling altijd door de IND wordt getoetst of de asielaanvraag kan worden geweigerd of ingetrokken. Daarbij geldt onverkort de ketenafspraak dat als een amv in aanraking komt met de politie, Nidos en COA hiervan op de hoogte worden gebracht zodat de begeleiding kan worden aangescherpt. De voogd van Nidos en de mentor van het COA bespreken in gezamenlijkheid welke passende begeleidingsinterventies kunnen worden ingezet, zoals een gesprek met politie of een meldplicht op locatie.
Het COA kan maatregelen opleggen conform COA Maatregelenbeleid. Op basis van de impact van een incident wordt bepaald welke maatregel passend is. Mogelijke maatregelen variëren van het tijdelijk inhouden van financiële verstrekkingen tot het toeleiden naar alternatieve opvanglocaties waar intensieve begeleiding beschikbaar is. De voogd van Nidos of de mentor van het COA informeren daarnaast het netwerk van de jongere, zoals de school en het buurtteam.
Tegelijkertijd is het zo dat Nidos en COA voor veel interventies ook afhankelijk zijn van ketenpartners, denk aan de inzet van gespecialiseerde jeugdzorg. Jongeren die flink over de schreef gaan worden veroordeeld via het Jeugdstrafrecht en krijgen op die manier een interventie opgelegd. Het afgelopen jaar is extra inzet gepleegd om binnen de jeugdstrafrechtketen nog nauwer met elkaar samen te werken.

2. Gelet op de uit dit rapport gebleken oververtegenwoordiging van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV'ers) als verdachte van misdrijven en betrokkenen bij agressie- en geweldsincidenten: kan de regering aangeven of dit niet een bevestiging is dat de zorgen van de omwonenden van de geplande en bestaande AMV-opvanglocaties zeer terecht zijn?
De oververtegenwoordiging van de groep amv in zowel de incidentenregistraties als de verdachtenregistraties van misdrijven laat zien dat deze doelgroep bijzondere aandacht behoeft. De criminaliteit van rondtrekkende jonge vreemdelingen in een aantal grote steden in Nederland toont aan dat sprake is van een serieus probleem waar normerend tegen moet worden opgetreden.
Tegelijkertijd moet worden erkend dat een groot deel van de amv zich wél aan de regels houdt, naar school gaat en niet voorkomt in de politieregistraties.
In het duiden van de problematiek omtrent amv blijft die gelaagdheid van belang, waarbij enerzijds recht moet worden gedaan aan zorgen van omwonenden, maar anderzijds de beeldvorming te blijven koppelen aan de cijfers.

3. Kan de regering hierbij ook reflecteren op de resultaten van het onderzoek van Bureau Beke rond de AMV-locatie in Rekken, waaruit blijkt dat sinds de nulmeting de omwonenden het gevoel van veiligheid en leefbaarheid in hun omgeving zien dalen?[3]
Navraag bij Bureau Beke leert dat in Rekken alleen een nul- en eenmeting zijn uitgevoerd; die laten kort na de start van de amv-locatie een daling in ervaren veiligheid en leefbaarheid zien. Uit langjarige monitoring rond andere opvanglocaties blijkt volgens Bureau Beke vaak een patroon van een eerste daling gevolgd door herstel richting het niveau van de nulmeting of hoger. Dit onderstreept volgens de onderzoekers het belang van meerjarige monitoring om langetermijneffecten goed te kunnen duiden.

[3] https://bureaubeke.nl/wp-content/uploads/2025/05/Notitie_Aanvullende-opdracht_toekomst-amv-locatie-Rekken_08-04-2025.pdf

Nauwe samenwerking tussen COA, gemeente en politie en duidelijke communicatie dragen bij aan het veiligheidsgevoel van omwonenden. In zijn algemeenheid blijft gelden dat het om een kwetsbaar evenwicht gaat.

4. Sinds 2023 is een aanzienlijke stijging geconstateerd van AMV'ers als verdachten van misdrijven. De leden van de fractie van de PVV verwijzen hiervoor naar de volgende passage uit het rapport:
"In lijn met de toename van het aandeel minderjarigen onder verdachten van misdrijven zien we dat ook het aandeel amv's onder de betrokkenen sterk is toegenomen ten opzichte van 2023. Waar amv's in 2023 nog 10% uitmaakten van alle unieke verdachten, was dit in 2024 23% en in 2025 22%. Dit is een aanzienlijke stijging, zeker gezien de relatief kleine groep amv's onder COA-bewoners (8%)."[4]
Kan de regering reflecteren op het gegeven dat sinds 2023 deze forse stijging heeft plaatsgevonden en de problemen met AMV'ers sindsdien dus alleen maar groter zijn geworden, en dat een genuanceerd verhaal daarbij niet past?
De Incidenten- en misdrijvenmonitor betreft een kwantitatieve rapportage, die geen duiding biedt over de redenen waarom de stijging heeft plaatsgevonden. Ketenpartners dragen wel mogelijke verklaringen aan. Wat opvalt is dat de groep Syrische amv, die de afgelopen jaren naar Nederland is gekomen, een significante groep binnen de COA-bezetting vormt. Deze groep kampt relatief vaak met de problematiek van rondtrekkende amv, zoals geschetst in antwoord op vraag 1.

5. Over de oververtegenwoordiging van AMV'ers als verdachten bij misdrijven stelt het rapport:
"Het is echter onwaarschijnlijk dat dit toe te schrijven is aan een hogere mate van toezicht op opvanglocaties, omdat verdachtenregistraties worden vastgelegd door de politie in plaats van het COA (zoals wel het geval is bij incidenten)."[5]
Kan de regering aangeven of 'intensief toezicht' géén soelaas biedt in het tegengaan van misdrijven buiten de AMV-opvanglocaties en dat er dus een groot risico blijft bestaan voor de veiligheid in de omgeving? Zo nee, waarom niet?
Zie antwoord op vraag 1. Het intensiveren van de opvang en begeleiding is terdege een noodzakelijke interventie.

6. Kan de regering de leden van de fractie van de PVV uitleggen waarom het opstellen van een 'leefbaarheidsplan' of 'veiligheidsplan' rond een AMV-opvang überhaupt effectief is gelet op deze bevindingen qua onveiligheid en zo'n leefbaarheidsplan dus niets meer is dan schijnveiligheid voor de omwonenden?
De gemeente heeft de regie op het gebied van lokale veiligheid. Om hier goed invulling aan te geven, is een veiligheidsplan van belang om met duidelijke afspraken sturing te geven aan de lokale veiligheid. Een veiligheidsplan geeft ook handvatten om de veiligheidssituatie te monitoren en te evalueren. De suggestie dat zulke afspraken gericht zijn op schijnveiligheid, doet fundamenteel tekort aan de inspanningen van COA, lokale driehoek, politie en boa's.

7. Kan de regering aangeven of gelet op de in het rapport geconstateerde oververtegenwoordiging van AMV'ers als verdachten van misdrijven en betrokkenen bij agressie- en geweldsincidenten in het belang van de veiligheid van omwonenden van AMV-opvanglocaties zo nodig moeten worden heroverwogen? Zo nee, waarom niet?

[4] Kamerstukken I 2025/26,36 333/19 637, P, bijlage p. 52.
[5] Kamerstukken I 2025/26,36 333/19 637, P, bijlage p. 52.

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Migratiebeleid

Datum
30 oktober 2026

Onze referentie
8073893

Ik vat uw vraag als volgt op; of in het belang van veiligheid van omwonenden, nieuwe amv-opvanglocaties moeten worden heroverwogen. COA en de betrokken gemeenten staan in nauw contact over de veiligheid rondom (nieuwe) COA-locaties. Waar nodig worden maatregelen bijgesteld om de veiligheid en leefbaarheid van de omgeving te borgen.

8. Kan de regering hierbij ook nog een onderscheid maken in de mate van overlast en criminaliteit bij AMV-POA locaties en reguliere AMV-opvang?
Het COA maakt geen onderscheid tussen een procesopvanglocatie amv (poa) en een reguliere amv-opvang. Op de poa verblijven amv tussen de 15 en 18 jaar tijdens de algemene asielprocedure.

9. Kan de regering daarnaast aangeven wat de inzet is op veiligelanders in AMV-opvang?
Nidos is voor elke amv (ongeacht land van herkomst) de wettelijk aangewezen voogd en behartigt het belang van het kind. Als het om een veilig land van herkomst gaat, ligt de nadruk in de begeleiding op een realistisch toekomstperspectief, doorgaans gericht op tijdige en begeleide terugkeer, inclusief voorlichting en familietracering in samenwerking met DT&V/IOM.
COA verzorgt de opvang in amv-voorzieningen met 24/7-beschikbaarheid van begeleiding, duidelijke huisregels, dagbesteding en aandacht voor veiligheid en leefbaarheid. Bij alle amv is de inzet daarbij praktisch gericht op vroegtijdige informatiedeling over rechten en plichten en actieve aanpak van (dreigende) overlast. Daarnaast geldt dat bij overtreding van de huisregels en of overlastgevend gedrag op locatie maatregelen conform het Maatregelenbeleid COA kunnen worden opgelegd. Bij (vermoedens) van strafbare feiten doet het COA melding of aangifte bij de politie.

10. Kan de regering specifieker duiden in hoeverre AMV'ers oververtegenwoordigd zijn bij zedendelicten en hoe hiermee wordt omgegaan door de betrokken organisaties (zoals het COA, Nidos en de gemeenten)?
Uit de Incidenten- en misdrijfmonitor volgt dat bij verdachtenregistraties onder amv, het voornamelijk om vermogensmisdrijven gaat. Het WODC heeft dit niet verder uitgesplitst maar de algemene patronen voor amv en de totale groep COA-bewoners zijn vergelijkbaar. Voor de gehele groep is het aandeel seksuele misdrijven 1,7% van alle verdachtenregistraties in 2025. In 2024 was het 1,6% van de verdachtenregistraties onder deze groep tegenover 1,4% van de verdachtenregistraties onder de Nederlandse bevolking.
In zijn algemeenheid geldt een zedendelict, primair langs de band van het strafrecht gesanctioneerd wordt (onderzoek politie en vervolging Openbaar Ministerie).
Binnen COA wordt seksueel grensoverschrijdend gedrag niet getolereerd. Meldingen worden zorgvuldig en met aandacht voor de veiligheid van alle betrokkenen behandeld en maatregelen kunnen worden opgelegd. Daarbij wordt het doen van aangifte of melding door bewoners bij politie benadrukt in de begeleiding en uiterst serieus genomen.
Bij strafrechtelijke antecedenten stemt de voogd van Nidos intensief en regelmatig af met alle betrokken partijen, zoals COA, gemeente (PGA en leerplicht), politie, Raad voor de Kinderbescherming en jeugdreclassering welke interventies er kunnen worden ingezet om verdere opbouw van antecedenten te voorkomen en het gedrag van de jeugdige te keren.

Beantwoording vragen van de fractie van de SGP

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Migratiebeleid

Datum
30 oktober 2026

Onze referentie
8073893

1. Welke maatregelen neemt de regering — naast mogelijk het sluiten van een convenant — om de situatie en positie van christenen in de asielopvang te verbeteren?
Zoals toegelicht in de brief van 16 oktober jl.[6] versterkt de regering de bescherming van religieuze minderheden in de opvang.
Het COA treedt conform het maatregelenbeleid normerend op jegens bewoners die zich niet aan de huisregels houden, waaronder het verbod op discriminatie, intimidatie en geweld. Denk bij het opleggen van een maatregel aan inhouding van verstrekkingen en -bij incidenten met ernstige impact—overplaatsing naar de handhaving- en toezichtlocatie in Hoogeveen waar een vrijheidsbeperkende maatregel geldt.
Het COA erkent dat het risico op een kwetsbare positie voor een aantal groepen in de opvang groter is, waaronder religieuze minderheden en bekeerlingen. COA-medewerkers zijn getraind om de bewoner goed in beeld hebben, waarbij eventuele kwetsbaarheid aan bod komt. Als een bewoner zich (sociaal) onveilig voelt in zijn eigen wooneenheid, kan het COA verschillende acties ondernemen. Bewoners worden snel na aankomst in de opvang tijdens het rechten en plichten gesprek geïnformeerd over artikel 1 van de Grondwet en het verbod op discriminatie. Ook gedurende het verblijf in de opvang worden bewoners hierover geïnformeerd. Artikel 1 en het verbod op discriminatie zijn ook expliciet onderdeel van de huisregels van het COA die op alle locaties gelden. Verder is er structureel contact met belangenorganisaties, zoals Stichting Gave. Het COA verwijst op haar website voor bewoners naar het meldpunt van Stichting Gave.
Het doen van meldingen en aangifte wordt actief door COA gestimuleerd, zodat lik-op-stuk via het strafrecht mogelijk is.
COA heeft daarnaast alle contactpersonen veiligheid gevraagd alert te zijn op signalen van bedreiging en intimidatie van minderheidsgroeperingen, waaronder christenen, hier melding van te maken en adequaat te handelen. Medewerkers van de htl zijn geïnstrueerd om bij aanmeldingen extra aandacht te hebben voor signalen van discriminatie jegens minderheidsgroeperingen in de opvang.
Het WODC heeft aangegeven vanaf de komende editie aandacht te besteden aan misdrijven met een discriminatoir oogmerk (waaronder wegens geloofsovertuiging) in de jaarlijkse Incidentenmonitor, zodat de problematiek beter kan worden gemonitord.

2. Kan de regering een indicatie geven van hetgeen dat door het snelrecht wordt bewerkstelligd?
Welke resultaten zijn of worden daardoor geboekt?
Snelrecht zorgt voor zichtbare en snelle strafrechtelijke consequenties voor daders, wat normerend en afschrikwekkend werkt. Na een (onherroepelijke) veroordeling beziet de IND of er verblijfsrechtelijke consequenties zijn.

3. Verandert de toepassing van het snelrecht daadwerkelijk iets aan de situatie van asielzoekers/minderheden die worden bedreigd of tegen wie geweld wordt gepleegd?
Zie het antwoord op vraag 2. Snelrecht is lik-op-stuk-beleid gericht op de dader. Er gaat een afschrikwekkend effect vanuit met als doel om te voorkomen dat de dader nogmaals de fout in gaat.

[6] Reactie op brief LGBT Asylum Support inzake onveilige situaties bij asielzoekers en Zwartboek Geloofsvervolging in de Nederlandse opvang.

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Migratiebeleid

Datum
30 oktober 2026

Onze referentie
8073893

4. Op welke manier wordt aan hen die bedreigd worden of tegen wie geweld gepleegd wordt veiligheid geboden?
Veiligheid wordt geboden door op locatie normerend op te treden tegen onacceptabel gedrag conform het COA Maatregelenbeleid, het actief ondersteunen bij en doen van meldingen en aangifte, lik-op-stuk-afdoening door politie en Openbaar Ministerie, waar mogelijk overplaatsing van daders naar de htl in Hoogeveen waar een vrijheidsbeperkende maatregel geldt en het alert monitoren van religieus gemotiveerde intimidatie en agressie op COA-locaties. Zowel COA als mijn ministerie onderhouden structureel contact met belangenorganisaties (o.a. Stichting Gave) zodat bij knelpunten tijdig kan worden bijgestuurd.

5. Welke maatregelen neemt de regering om binnen de asielopvang een cultuuromslag te bewerkstelligen waardoor het aantal incidenten afneemt?
Zie in dit verband ook antwoord op vraag 1. Met het beleidskader en de werkinstructie Levensbeschouwing hanteert het COA één eenduidig norm- en handelingskader voor de omgang met religie en levensovertuiging. Deze documenten geven medewerkers handvatten om consequent het waardenkader (waaronder artikel 1 Grondwet) uit te dragen en binnen de beschreven kaders om te gaan met de behoeften, uitingen en activiteiten met betrekking tot levensbeschouwing. Dit kader wordt organisatiebreed geborgd via training en interne communicatie.
Bewoners worden snel na aankomst in de opvang tijdens het rechten en plichten gesprek geïnformeerd over artikel 1 van de Grondwet en het verbod op discriminatie. Ook gedurende het verblijf in de opvang worden bewoners hierover geïnformeerd. Artikel 1 en het verbod op discriminatie zijn ook expliciet onderdeel van de huisregels van het COA die op alle locaties gelden.

Tot slot; de regering blijft, samen met COA, Nidos, gemeenten, politie en het OM, stevig inzetten op normering, begeleiding en handhaving om de veiligheid in en rond de opvang te borgen. Waar nodig worden maatregelen aangescherpt en wordt op basis van monitoring en nieuwe inzichten gericht bijgestuurd. Ik zal uw Kamer blijven informeren over de voortgang en effecten van deze aanpak.

De Minister van Asiel en Migratie,

Bart van den Brink

Ministerie van Justitie en Veiligheid

t.a.v. De Minister van Asiel en Migratie

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Beslisnota bij Kamerbrief Antwoorden vragen over het Rapport 'Incidenten en misdrijven onder bewoners van COA- en gemeentelijke opvanglocaties 2019-2025'

Datum
1 oktober 2026

Bijlage(n)
0

1. Aanleiding

De vaste EK-commissie voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad heeft op 29 september jl. vragen gesteld van de fracties van PVV en SGP (mede namens aangesloten fracties) naar aanleiding van het WODC-rapport 'Incidenten en misdrijven onder bewoners van COA- en gemeentelijke opvanglocaties 2019–2025'. Met de bijgevoegde brief worden deze vragen beantwoord.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met verzending van de beantwoording aan de vaste EK-commissie I&A/JBZ.

3. Kernpunten

- De oververtegenwoordiging van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv) in incident- en verdachtenregistraties vraagt om een domeinoverstijgende aanpak (strafrecht, vreemdelingenrecht, zorg) met ketenafspraken tussen COA, Nidos, politie/OM en IND.
- Bescherming religieuze minderheden in opvang wordt versterkt.

4. Toelichting

- Vragen PVV raken primair aan aanpak overlast en criminaliteit amv. In de beantwoording wordt verwezen naar beschikbaar instrumentarium ketenpartners en de lijnen waarlangs toepassing hiervan geïntensiveerd wordt. COA en Nidos trekken hierin nauw op met partners jeugdstrafrechtketen.
- Vragen SGP raken primair bescherming christenen/religieuze minderheden binnen de opvang. COA werkt met een eenduidig norm- en handelingskader, stimuleert meldingen en aangifte, grijpt bij signalen snel in (zo nodig overplaatsing/htl) en onderhoudt structureel contact met o.a. Stichting Gave. WODC heeft in toekomstige edities Incidentenmonitor aandacht voor discriminatoire misdrijven.

5. Politieke context

Vragen SGP over positie christenen in de opvang raakt aan politieke aandacht voor dit onderwerp in Tweede Kamer.

De vaste commissie voor Asiel en Migratie heeft op 3 juli jl. verzocht om een Kabinetsreactie te ontvangen n.a.v. een brief van B. R. d.d. 20 juni 2026 over ‘Zwartboek Geloofsvervolging in de Nederlandse Opvang' en n.a.v. ‘Noodbrief structureel onveilige situaties bij queer asielzoekers’ d.d. 18 juni 2026 van LGBT Asylum Support. In het Commissiedebat Asiel- en Migratie van 10 september jl. vroegen de fracties om een hardere normering en aanpak van incidenten in de opvang.

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
1 oktober 2026

6. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

6.1. Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.